

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 262. Quid addendum sit circa excusationem quorundam ratione laboris
vel officii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42561

maximè debilis, teste experientia aliquorum ab eo consultorum: sed opinio illa sequenda non est, nisi concurrant plures circumstantiæ debilitatis vel laboris, nam experientia contraria probat, quòd cum duobus imò & pluribus cauteriis, per se loquendo, commodè stare possit jejuni-um, uti rectè *Pasq.* decis. 266.

1328 Q. 262. *Quid addendum sit circa excusationem quorundam ratione laboris vel officii. Bz. Seqq.*

§. 1. Quivis labor non excusat à jejunio, nam *Alex. VII* damnavit hanc 30. prop., *Omnes officiales, qui in Rep. corporaliter laborant, sunt excusati ab obligatione jejunii, nec debent se certificare, an labor sit compatibilis cum jejunio.*

1329 §. 2. Ars ex se laboriosa liberat unumquemque à jejunio, etiam robustum & potentem cum eo labore jejunare, quia Ecclesia non includit sic laborantes, & lex est, secundum id, quod communiter est, communiter autem non possunt homines cum ejusmodi labore jejuna-re: E contra tamen quamvis labor de se non sit talis, ut excuset, si tamen complexio personæ sit talis, ut officium, quod aliis leve est, ipse non possit sine magno incommodo conjungere cum jejunio, excusatur, *Sanch. Regin. Tamb.* n. 18.

1330 §. 3. Opera ex se laboriosa sunt, quæ exercentur cum magna agitatione corporis, per hanc enim spiritus multum consumuntur: & talia sunt, præter relata à *Busenb.*, arare, fodere, triturare, secare lapides, portare onera, texere latos pannos etiam pedum adminiculo, remigare, percurfare urbem vendendo merces &c.;

&c. ; hæc enim , si longo tempore exerceantur , multum fatigant.

§. 4. *Fagund. & Ledesma* apud *Dian.* p. 1. t. 9. R. 8. 1331
excusant sartores & barbitonfores , sed absolute tenendum est oppositum cum *Mendo* d. 8. q. 8. , quia hic labor fit sine agitatione & incommodo magno : *Steph.* n. 132. excusat sartores , si impensius laborent etiam per magnam partem noctis , sed & hic spectandæ sunt vires , nam labor ille de se non excusat , ergo si vires sint pares jejunio , manet obligatio.

§. 5. *Angles* aliique cum *Burgh.* cent. 3. cas. 5. & 1332
Diana in comp. v. *Jejunium* , n. 10. excusant eos , qui multum scribunt , v. g. Regum Secretarios , quia tale officium requirit constantes vires , sed dicendum est cum *Sanch.* dub. 7. non excusari , possunt enim vires habere sufficientes , quamvis jejunent ; imò temperantia & jejunium maxime conducit ad valetudinem sedentarii.

§. 6. Qui laboriosis operibus incumbunt , excu- 1333
santur , licet uno vel altero die non laborent , si v. g. fit festum , *Sanch.* supra , *Dian.* R. 9. *Tambur.* n. 24. *Mendo* q. 7. referens alios multos : si verò tres vel quatuor dies jejunii sequerentur , quibus non laborarent , *Sanch.* & alii dicunt debere jejunare aliquibus diebus ex his , v. g. alternis.

§. 7. Suppositâ fatigatione gravi etiã malo 1334
sine causatâ , v. g. insequendo concubinam , si non prævideris fatigationem illam fore impossibilem cum jejunio , sententia communis habet , quòd possis sæpius comedere : imò licet prævideris , adhuc dicunt *Palud. Silv. Fill. Sanch. Dian. Castrop. Tambur. Laym.* l. 4. t. 8. c. 3. n. 5. , &

teste *Pasq.* omnes communiter, te posse sæpius comedere, quia moraliter impotens jejunare, non tenetur, atqui talis est moraliter impotens jejunare, uti supponitur, ergo non tenetur: major difficultas est, an hic antecedenter peccarit, etiam contra legem jejunii, ponendo istam causam defatigationis; negant *Led. Med. Bonac. Roccaf. Leand. Pasq. & alii*, sed dicendum est cum *S. Th. Sanch. Castrop. Diana* p. 10. t. 14. R. 11. aliisque communissimè peccasse etiam contra legem jejunii, quia sicuti omne præceptum obligans ad aliquid, etiam obligat ad media observationi illius necessaria, ita etiam prohibet omnia impossibilia cum ipso, uti præceptum Missæ prohibet somnum toto manè continuari, secundum dicta l. 1. à n. 782., neque verum est, quòd sit jus ad ejusmodi actiones, per quas eluderetur præceptum, sed jus ad has suspenditur, præsertim si sint actiones illicitæ, ad quas nunquam proprie est jus: & hæc maximè valent, si tale quid impossibile assumatur in fraudem legis, seu ex intentione non jejunandi, uti omnes communiter fatentur contra *Pasq. Roccaf. & S. Th. Sanch.*, ac satis constat ex legibus l. 1. n. 784. relatis, ubi à n. 782. videri debent plura huc spectantia. Ex his,

1335 *Sequitur*, omne opus incompatible cum jejunio, esse in die jejunii omittendum, si commodè omitti possit, uti habent *S. Th. & alii* cum *Moya* t. 1. t. 6. d. 5. q. 1. n. 21. Hinc *Tamb.* n. 31. non excusavit adolescentem nobilem, qui ex summa voluptate dabat operam arti ferrariæ in elaborandis sclopetis: excusat tamen justa causa, qualis juxta *Moyam* n. 22. est omnis labor assumptus

ptus ad utilitatem spiritualem aut corporalem, propriam vel alienam; hinc secundum ipsum excusant omnes artes, etiam si artifices ad sui sustentationem non indigeant, uti docent *Rosel. Silv. Less. Vind. Gob. p. 2. prop. 13. n. 18.*; qui referunt *Eugenium IV.* ita declarasse: Item excusant honestæ recreationes quandoque assumptæ; item universaliter omnia opera jejunio meliora, quia Ecclesia non intendit hæc impedire: Addunt *Vid. Henriq. Castrop. Bonac. Sanch. Bossius,* excusare laborem ex quovis honesto fine assumptum, uti si operosè veneris, ludas, curras, pedibus eas ad amicum invisendum, cum posses equo &c., quia nulla lex videtur tibi prohibere talem actionem ex honesto fine susceptam, suppositâ autem fatigatione inde causatâ jejunium est moraliter impossibile; requirit tamen meritò *Sanch.*, ut hoc non fiat frequenter. Denique notat *Less. de Just. l. 4. c. 2. n. 43.* eos excusari, qui damni vitandi vel notabilis lucri (cujus occasio non semper datur) captandi causâ laborant, etiam si ex officio non soleant, ut qui ad nundinas proficiscuntur, præsertim pedites, vel ad alia negotia, quæ commodè differri nequeunt.

§. 8. Si quis actionem graviter fatigantem & de se non malam assumat, partim ob recreationem, partim etiam ut non teneatur jejuna- 1336
re, aliqui cum *Diana p. 1. t. 9. R. 40.* putarunt non peccare contra legem jejunii, quia hæc lex nõ videtur præcipere, ut abstineam à recreatione mea, nec prohibet, ut me eximam ex eo statu, in quo obligor, alioquin petere non possem dispensationem à præcepto, neque possem hinc;

Ggg 5

ubi

ubi est jejunium locale, exire, ut alibi non jejunem, & tamen hoc licere, dicunt multi relati l. 1. n. 683. Nihilominus alii cum *S. Th.* probabilius contradicunt, ac ipsemet *Diana* p. 10. t. 14. R. 11. retractatâ priore sententiâ fuse probat ejusmodi hominem peccare contra legem jejunii, quia tales leges non tantum obligant, ut quis non impeditus eas observet, sed etiam, ut quamdiu manet in actu primo obligatus, (ut fit in nostro casu) non ponat, sine justa causa, impedimentum observationi: quod si petat dispensationem, vel exeat è loco, ubi est jejunium, ad alium locum, ubi non est, facilius excusatur, quia intendit non jejunare eo tempore & loco, quo nequidem in actu primo obligabitur, ille enim tantum tenetur, qui non est dispensatus, & est in tali loco, in quo lex obligat. Vide *Vind. Gob.* p. 2. prop. 13.

1337 §. 9. Possunt permitti carnes illis, qui laborant vel famulantur inter hæreticos, dummodo tollant scandalum, dicendo sibi hoc per Ecclesiam licere in tali circumstantia: an autem & quomodo Catholici se addicere possint ejusmodi servitiis, videri possunt dicta l. 2. à n. 102.

1338 Q. 263. Quid notandum sit circa excusationem ratione conjugii. R. Seqq.

§. 1. Licet conjux reddatur minus potens ad reddendum debitum, non ideo tenetur omittere jejunium, quia habet jus ad opera spiritualia, licet per hæc aliquantum impediatur à debito corporali, ita *Corneio*, *Steph.* t. 1. d. 5. n. 131. Tenetur autem conjux jejunare, quamvis non sit futurus potens ad petendum debitum, quia non tenetur petere, *Tamb.* in Dec. l. 4. c. 5. §. 7. n. 40.

§. 2.